

UCHWAŁA NR VII/40/2015
RADY POWIATU TUCHOLSKIEGO
z dnia 17 kwietnia 2015 r.

w sprawie przyjęcia „Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych w Powiecie Tucholskim na lata 2015-2020”

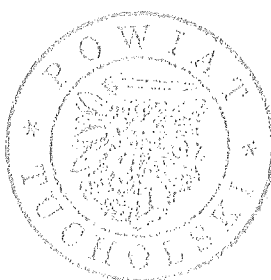
Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595, poz. 645, z 2014r. poz.379, poz. 1072) oraz art. 35a ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. nr 127, poz. 721, nr 171, poz. 1016, nr 209, poz. 1243 i poz. 1244, nr 291, poz. 1707, z 2012r. poz. 986, poz. 1456 z 2013 poz. 73, poz. 675, poz. 791, poz. 1446, poz. 1645, z 2014r. poz. 598, poz. 877, poz. 1457, poz. 1873)

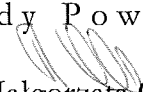
Rada Powiatu
uchwała, co następuje:

§1. Przyjąć „Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych w Powiecie Tucholskim na lata 2015-2020”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Tucholskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

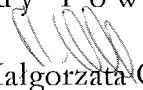

Przewodnicząca
Rady Powiatu

Małgorzata Oller

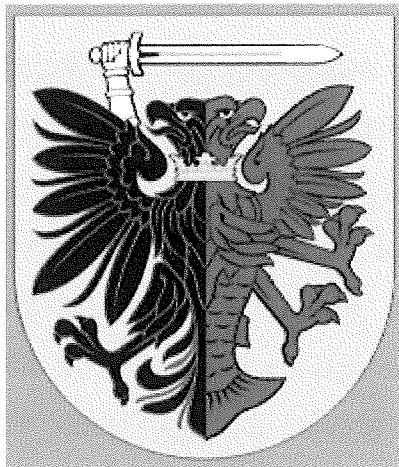
UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 35a ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Poprzedni program obowiązywał na lata 2008-2014. W związku z powyższym konieczne było przygotowanie i przyjęcie do stosowania aktualnego „Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych w Powiecie Tucholskim na lata 2015-2020”.

Uchwała została przyjęta 15 głosami za, przy braku głosów przeciwnych i wstrzymujących się.

Przewodnicząca
R a d y P o w i a t u

Małgorzata Oller

Załącznik do
uchwały nr VII/40/2015
Rady Powiatu Tucholskiego
z dnia 17 kwietnia 2015 r.

**Program Wyrównywania Szans
Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Tucholskim
na lata 2015 – 2020**

Wstęp

Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Tucholskim został opracowany na lata 2015 – 2020. Program jest nie tylko wypełnieniem ustawowego zobowiązania, ale potrzebą wskazania długofalowych kierunków działań zmierzających do osiągnięcia celu głównego jakim jest pełne uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym. Mimo wielu lat działań na rzecz osób niepełnosprawnych świadomość ich problemów jest nadal niewielka. Niekiedy widać jeszcze obojętność, niechęć sprawnej części społeczeństwa. Stereotypy, uprzedzenia stanowią poważną barierę, która w konsekwencji prowadzi do izolacji, marginalizacji społecznej osób niepełnosprawnych. Bezsilność, utrata nadziei może skutkować wycofaniem się z życia społecznego. Inicjowanie zmiany jest trudne ale nie niemożliwe. Opracowany program winien pozytywnie wpływać na łagodzenie skutków niepełnosprawności i stwarzać warunki umożliwiające dobrą jakość życia, efektywnie wspierać zarówno osoby niepełnosprawne jak i ich rodziny. Obowiązek wyrównywania tych szans spoczywa na władzach samorządowych. Doświadczenia zdobyte podczas realizacji poprzedniego programu wskazują, że trudno jest realizować zamierzenia dysponując jedynie środkami powiatowymi czy budżetowymi w ramach poszczególnych jednostek. Cenny wkład w rozpoznawanie potrzeb, dotarcie do beneficjentów i realizację działań na rzecz osób niepełnosprawnych wnoszą organizacje pozarządowe, wolontariusze i podmioty niezwiązane z pomocą społeczną. Dlatego ważne jest by stworzyć warunki umożliwiające realizację przedsięwzięć w wielosektorowej współpracy, zarówno formalnej jak i nieformalnej.

1. Charakterystyka powiatu tucholskiego w odniesieniu do aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych

Wg danych GUS z 2013 r. powiat tucholski zamieszkuje 48 283 mieszkańców, obejmuje 6 gmin: 1 miejsko-wiejska i 5 wiejskich. Pod względem geograficznym tereny te należą głównie do regionu Borów Tucholskich, aż 48% powierzchni to tereny leśne, 41% to tereny rolne. Ponadto występuje to wiele rzek i jezior. Wszystko to sprawia, że 56% powierzchni powiatu jest objętych różnymi formami ochrony przyrody. Tereny te są doskonałe dla turystów, wędkarzy, zbieraczy runa leśnego. Łatwo zauważyć, jak mały odsetek stanowią tereny zurbanizowane. Warunki środowiskowe spowodowały, że na terenie powiatu działa wiele zakładów zajmujących się pozyskiwaniem i przetwórstwem drewna. Należy nadmienić, że mało jest tu dużych zakładów pracy dających zatrudnienie znacznej liczbie mieszkańców. W powiecie utrzymuje się wysoka stopa bezrobocia. Według danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Tucholi stopa bezrobocia na dzień 31 grudnia 2013 r. wyniosła 21,8 % (3.988 osób zarejestrowanych, w tym 274 osoby niepełnosprawne, którzy stanowili 6,9% ogółu bezrobotnych), w 2014 r. odpowiednio: 19,2 % (3.377 osób, w tym 264 są to osoby niepełnosprawne, które stanowiły 7,8% ogółu bezrobotnych). W końcu 2014 roku bezrobotni mężczyźni stanowili 55,3% ogółu zarejestrowanych osób niepełnosprawnych, natomiast kobiety 44,7 %.

Bezrobocie oddziałuje nie tylko na sferę zawodową, finansową ale także na aktywność społeczną. Nieaktywność zawodowa, zwłaszcza długotrwała, zniechęca do prób zmiany sytuacji, przyzwyczajają do marazmu i beznadziejności, prowadzi to często do wykluczenia społecznego. Wykonywanie pracy zawodowej daje poczucie bycia potrzebnym, wartościowym, podnosi ogólną satysfakcję życiową. Ponadto praca zawodowa jest okazją do samorealizacji, chroni przed znudzeniem i biernością. Przeciwdziała poczuciu bezradności i sprzyja rozwojowi osobowości, jest także okazją do nawiązywania i podtrzymywania kontaktów społecznych.

Na terenie powiatu, szczególnie w mieście Tucholi mają swoją siedzibę organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych: Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Specjalnej Troski, Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Ostoja”, koła

Polskiego Związku Niewidomych, Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków, Stowarzyszenie na Rzecz Domu Pomocy Społecznej w Wysokiej „Przyjazna Dłoń”, koła Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Wszystkie organizacje aktywnie działają nie tylko na rzecz swoich członków, ale też innych niepełnosprawnych mieszkańców powiatu. Organizują wiele imprez plenerowych, na które zapraszani są wszyscy chętni np. festyn „Marzenia jak Ptaki”, czy „Przegląd Twórczości Osób Niepełnosprawnych”, Piknik Powiatowy „Światowy Dzień Inwalidy”, „Międzynarodowy Dzień Osób Niepełnosprawnych”. Organizacje chętnie współpracują z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi. Imprezy te organizowane są społecznie przy zaangażowaniu sponsorów, władz powiatowych i jednostek samorządowych. Organizacje borykają się także z problemami: utrzymują się głównie z niewielkich składek członkowskich, trudno jest im pozyskać środki zewnętrzne, a nawet nowych członków. Pewnym ograniczeniem są: opłaty związane z podróżą, trudności komunikacyjne oraz ponoszenie kosztów składki członkowskiej.

Mimo wysiłków, działań na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym nadal spotyka się u wielu osób niepełnosprawnych przejawiających bierną postawę, niechęć do jakiegokolwiek aktywizacji. Wiele jest jeszcze do zrobienia, dotyczy to osób z zaburzeniami psychicznymi, które szczególnie doświadczają niechęci otoczenia, przykrej stygmatyzacji.

2. Instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych

- 1) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna obejmuje opieką dzieci i młodzież z powiatu tucholskiego. Głównym zadaniem poradni jest wczesne rozpoznawanie i diagnozowanie zaburzeń rozwojowych u dzieci. Poradnia kwalifikuje dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych do odpowiednich form kształcenia:
 - a) orzeka o potrzebie kształcenia specjalnego (dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem, zaburzeniami zachowania, niedostosowane społecznie);
 - b) orzeka o potrzebie nauczania indywidualnego w stosunku do dzieci, których stan zdrowia utrudnia lub uniemożliwia realizowanie obowiązku szkolnego w systemie szkolnictwa masowego;
 - c) wskazuje optymalne formy, metody i warunki kształcenia dziecka niepełnosprawnego. Dzieci wymagające wsparcia indywidualnego zostają otoczone opieką psychologiczną. Prowadzona jest terapia zaburzeń rozwojowych indywidualna i grupowa. Opracowuje się programy rewalidacyjne. Pomocy psychopedagogicznej udziela się również rodzinom wychowującym dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Prowadzi się poradnictwo dla rodziców i rodzeństwa. Poradnia współdziała również w organizowaniu działań charytatywnych na rzecz dzieci.
- 2) Środowiskowy Dom Samopomocy jest jednostką pobytu dziennego, funkcjonującą w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej w Tucholi. Z usług ŚDS korzysta 45 osób (kobiet i mężczyzn) z zaburzeniami psychicznymi i upośledzeniem umysłowym. Głównym założeniem pracy terapeutycznej jest aktywizowanie osób z zaburzeniami psychicznymi po przebytej hospitalizacji w szpitalu psychiatrycznym. Poprzez różne formy aktywności, także pracy w pracowniach terapeutycznych ośrodek pragnie w pierwszej kolejności podtrzymywać dobrą kondycję psychofizyczną, niemniej jednak docelowa jest aktywizacja zawodowa. Uczestnicy biorą udział w różnych imprezach: sportowych, integracyjnych, zabawach, piknikach

- 3) Warsztaty Terapii Zajęciowej w Tucholi działają od 2007 roku. Warsztat jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką stwarzającą osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej. Warsztaty są placówką pobytu dziennego dla 40 osób niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym. Działalność WTZ jest finansowana ze środków PFRON, Powiatu Tucholskiego oraz innych źródeł. Placówka posiada 5 pracowni. Poprzez zastosowanie różnych technik terapii zajęciowej uczestnicy pozyskują lub przywracają umiejętności niezbędne do zatrudnienia. Techniki terapii rozwijają również zaradność osobistą, umiejętność wykonywania czynności życia codziennego. Uczestnicy biorą udział w różnych imprezach kulturalnych, wycieczkach, zawodach sportowych itp.
- 4) Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy prowadzi zadania we wczesnym rozpoznawaniu zaburzeń oraz podejmuje działania w zakresie wspierania rozwoju. Prowadzone są zajęcia rewalidacyjne. Szkoła umożliwia dziecku niepełnosprawnemu kontakt z grupą rówieśniczą oraz korzystanie ze zorganizowanych zajęć rehabilitacyjno-wychowawczych. Odbywa się to poprzez organizowanie imprez i uroczystości szkolnych, prowadzenie zajęć rehabilitacyjno-wychowawczych. Dla rodziców oraz nauczycieli prowadzone są szkolenia w zakresie pomocy dzieciom z niepełnosprawnością. Szkoła podejmuje również działania w zakresie podnoszenia poziomu świadomości dzieci i młodzieży na temat ich niepełnosprawności. Dzieci biorą udział w różnych imprezach sportowych, kulturalnych, zabawach.
- 5) Poradnia Zdrowia Psychicznego mieści się w Tucholi. Z poradni korzystają mieszkańcy powiatu. Najczęstsze porady dotyczyły zaburzeń nerwicowych oraz psychotycznych.
- 6) Dom Pomocy Społecznej mieści się miejscowości Wysoka. Na terenie Powiatu Tucholskiego funkcjonuje 1 dom pomocy społecznej, w których łączna liczba miejsc wynosi 46. Zadaniem domu pomocy społecznej jest zapewnienie całodobowej opieki dla osób przewlekłe somatycznie chorych.
- 7) Organizacje pozarządowe: Polski Związek Niewidomych Powiatowe Koło w Tucholi, Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, Polski Związek Emerytów,

Rencistów i Inwalidów, Zarząd Rejonowy oraz podległe koła w gminach, Stowarzyszenie Rodziców dzieci Specjalnej Troski, Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Ostoja”, Stowarzyszenie na Rzecz Domu Pomocy Społecznej w Wysokiej „Przyjazna Dłoń”. Organizacje te aktywnie działają na rzecz osób niepełnosprawnych, nie tylko swoich członków ale dla szerszej społeczności lokalnej. Organizują wiele imprez plenerowych, zabaw, spotkań integracyjnych. Organizacje te dla swej działalności pozyskują środki zewnętrzne. Również Powiat, w miarę swoich możliwości użycza bezpłatnie sal czy wspiera finansowo przedsięwzięcia organizacji.

8) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi jest jednostką organizacyjną powiatu. Realizuje zadania finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych nałożone ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Ustawa ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym. Jej głównym zadaniem jest pobudzanie aktywności, zaradności osobistej, tak by zapewnić optymalny poziom niezależności funkcjonowania poprzez:

- a) dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych: aktywna rehabilitacja lecznicza połączona z elementami wypoczynku mająca na celu poprawę sprawności i integrację osób niepełnosprawnych, pobyt na turnusie trwa 14 dni, osoba niepełnosprawna na wniosek lekarza może wyjechać z opiekunem, pobyt w części dofinansowany jest ze środków PFRON.
- b) zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów, ma na celu łagodzenie skutków niepełnosprawności poprzez refundację zakupu np. pieluchomajtek, protez, aparatów słuchowych itd., sprzęt rehabilitacyjny np. rowerki rehabilitacyjne, piłki, materace do ćwiczeń itd.
- c) likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych; jeżeli jest uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności. Realizowane jest ono poprzez podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności. W miarę możliwości, powinna pomóc osobie niepełnosprawnej w samodzielnym funkcjonowaniu,

wykonywaniu podstawowych, codziennych czynności lub ułatwić kontakt z otoczeniem np. poprzez przystosowanie łazienki do potrzeb wnioskodawcy, budowę pochylni, łóżka elektrycznego itp.

- d) dofinansowanie sportu, kultury i rekreacji osób niepełnosprawnych; sprzyja ono integracji osób niepełnosprawnych, pobudza zainteresowania i aktywność.

PCPR realizuje również pilotażowy program „Aktywny samorząd”. Jest on finansowany ze środków PFRON. Celem programu jest wyeliminowanie i zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym oraz w dostępie do edukacji. Adresatami programu są osoby niepełnosprawne z dysfunkcją narządu wzroku, ruchu ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Większość zadań skierowana jest do osób w wieku aktywności zawodowej.

Jednostka aktywnie współpracuje z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej. Kontroluje działania Warsztatów Terapii Zajęciowych, pozyskuje środki zewnętrzne. Realizuje projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, których działania skierowane są m.in. na rzecz osób niepełnosprawnych.

- 11) Powiatowa społeczna rada ds. osób niepełnosprawnych jest organem opiniodawczo-doradczym. Składa się z 5 osób powołanych przez starostę, spośród kandydatów zgłoszonych przez organizacje pozarządowe oraz przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego. Kadencja rady trwa 4 lata. Do jej zadań należy:

- a) inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych;
- b) realizacja praw osób niepełnosprawnych;
- c) opiniowanie projektów powiatowych, opiniowanie projektów uchwał.

- 12) Powiatowy Urząd Pracy prowadzi pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenie oraz przekwalifikowanie. Opracowuje i realizuje, zgodnie z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowe programy działań na rzecz osób niepełnosprawnych

w zakresie rehabilitacji zawodowej. Współpracuje z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej. Kieruje osoby niepełnosprawne, które wymagają specjalistycznego programu szkolenia oraz rehabilitacji leczniczej i społecznej do specjalistycznego ośrodka szkoleniowo – rehabilitacyjnego. PUP prowadzi działania zmierzające do poszerzenia oferty edukacyjnej i szkoleniowej skierowanych do osób niepełnosprawnych.

- 13) Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tucholi orzeka o niepełnosprawności do celów pozarentowych. Orzeczenie wydane przez zespół pozwala korzystać z ulg i uprawnień określonych w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Zespół orzeka o niepełnosprawności (osób do 16 roku życia) lub o stopniu niepełnosprawności (osób, które ukończyły 16 rok życia).
- 14) W 2013 roku został utworzony Zakład Aktywności Zawodowej w Tucholi. Jego celem jest kształcenie umiejętności zawodowych. Pracę rozpoczęło 35 osób z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności oraz 15 pracowników obsługi. ZAZ prowadzi działalność hotelarską, gastronomiczną i usługową. Osoby niepełnosprawne poprzez uzyskanie pracy zawodowej otrzymały szansę na powrót do czynnego życia społecznego oraz w przyszłości podjęcia zatrudnienia na otwartym rynku pracy.

3. Diagnoza sytuacji społecznej osób niepełnosprawnych

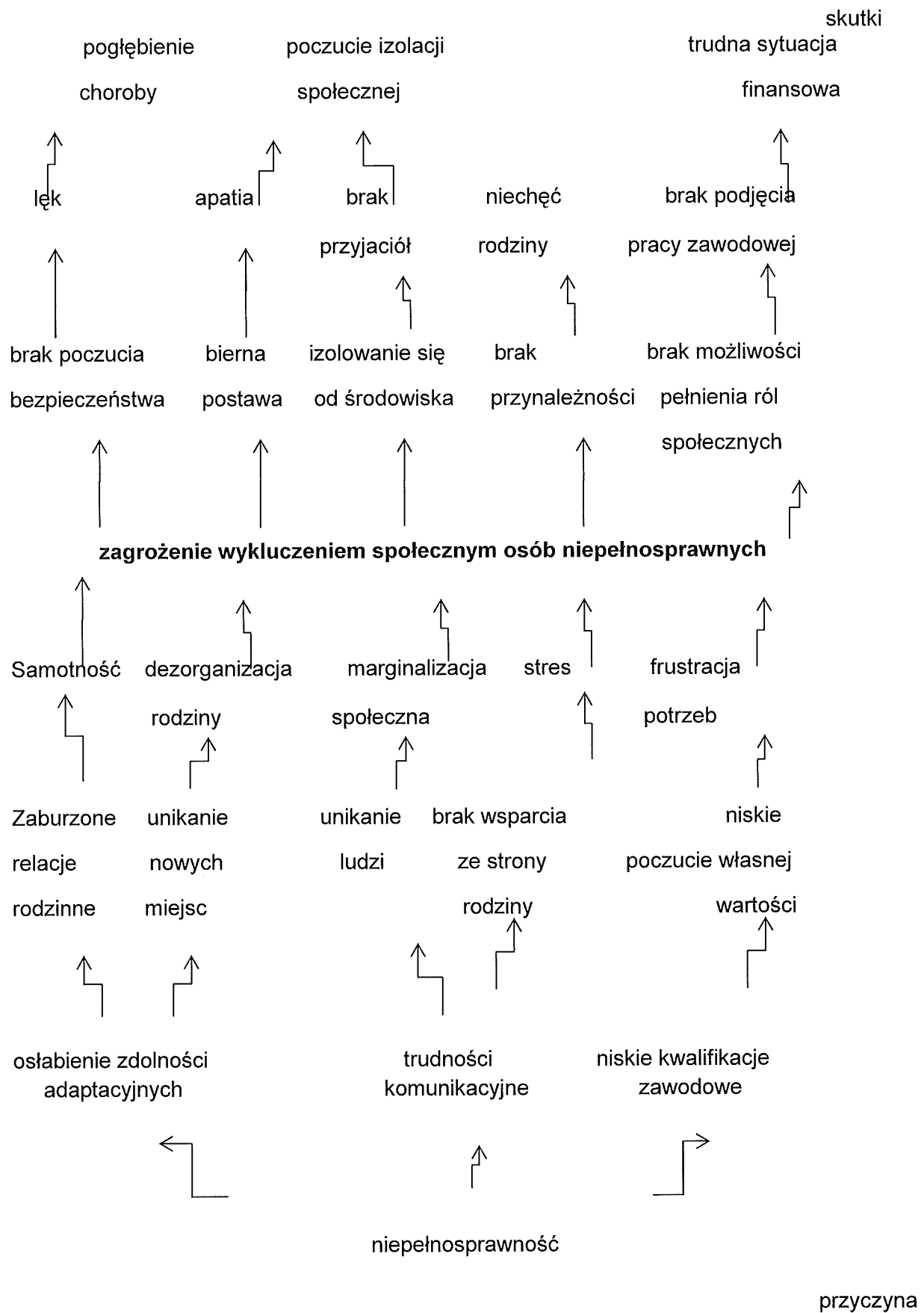
Populacja osób z niepełnosprawnością liczy w Polsce 12,2 proc. ludności, co daje liczbę prawie czterech milionów siedemset osób (dane pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego za 2011r.). Wśród podanej liczby osób znajdują się ci, którzy posiadają formalne orzeczenie o niepełnosprawności, jak i ci, którzy odczuwają kłopoty zdrowotne, ale nie mają orzeczenia. Obraz sytuacji osób niepełnosprawnych w Powiecie Tucholskim przedstawiają dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tucholi. Wyniki jednak nie są jednoznaczne. Niektóre osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie na czas określony mogą wielokrotnie okresowo otrzymywać nowe orzeczenie i zawyżać tym samym skalę problemu.

Tabela nr 1. Liczba wydanych orzeczeń w kolejnych latach

Rok	Liczba wydanych orzeczeń
2010	1809
2011	1778
2012	1696
2013	1577
2014	1713

Osoby niepełnosprawne są zmuszone pokonywać wielu barier, nie tylko architektonicznych ale przede wszystkim społecznych. Stereotypy, piętnowanie, nieporadność przy niskiej samoocenie osoby skutecznie izoluje ją od środowiska zewnętrznego. Istotne jest wsparcie społeczne, skierowane także do rodzin, które przy zastosowaniu różnych form pomocy zmobilizuje ich siły, zasoby i potencjał, tak by mogli w jak największym stopniu sami poradzić sobie ze swoimi problemami. Jednakże otoczone miłością, serdecznością, mają większe szanse do rozwoju osobowego, większe szanse na aktywność. Diagnozując sytuację osób niepełnosprawnych należy zwrócić uwagę nie tylko na istniejące deficyty, problemy ale także na obszary zachowanej sprawności, które dają możliwość działania i rozwoju. Osoby niepełnosprawne należy obserwować w kontekście całego jej otoczenia: rodziny, znajomych, czy społecznego systemu wsparcia. Metody pracy należy dobrać pod względem możliwości. Odpowiednie kierowanie potencjałem osób niepełnosprawnych przyczynia się do włączenia osób niepełnosprawnych w struktury społeczne, znika zagrożenie wykluczeniem.

Diagnoza problemów beneficjentów:

4. Cel główny i cele szczegółowe programu

Celem głównym programu jest pełne uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym.

Cele szczegółowe:

Tabela nr 1: Stworzenie warunków do aktywizacji zawodowej, zatrudnienia i przeciwdziałania skutkom bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych.

Tabela nr 2: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych

Tabela nr 3: Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci niepełnosprawnych.

Tabela nr 4: Wyrównywanie szans w zakresie edukacji.

Tabela nr 5: Organizowanie różnych form wspierania rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną.

5. Harmonogram realizacji zadań programu w oparciu o przyjęte cele szczegółowe

Cel szczegółowy nr 1: Stworzenie warunków do aktywizacji zawodowej, zatrudnienia i przeciwdziałania skutkom bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych

Zadanie	Sposób realizacji	Wykonawcy	Termin realizacji
1. Współpraca pomiędzy jednostkami powiatowymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych	1. Spotkania, narady mające na celu wymianę informacji, omawianie aktualnej sytuacji. 2. Realizacja wspólnych przedsięwzięć z wykorzystaniem procedur formalnych (porozumienia, partnerstwa, zlecanie zadań) oraz nieformalnych (diagnoza, rekrutacja klientów),	PCPR, PUP, ZAZ, WTZ, OPS, media, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, TCEZ, pełnomocnicy ds. osób niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe	praca ciągła
2. Popularyzowanie zasad korzystania ze środków PFRON i innych programów oraz projektów skierowanych do osób niepełnosprawnych	1. prowadzenie akcji informacyjnej; 2. realizacja spotkań z mieszkańcami powiatu zainteresowanymi pozyskaniem środków i uzyskaniem aktualnych informacji na temat obecnie realizowanych zadań;	PCPR, PUP, ZAZ, WTZ, OPS, media, Starostwo Powiatowe, Powiatowa Społeczna rada ds. Osób Niepełnosprawnych, pełnomocnicy ds. osób niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe	praca ciągła
3. Podejmowanie działań na rzecz poszerzenia oferty edukacyjnej i szkoleniowej skierowanej do osób niepełnosprawnych	1. udzielanie informacji na temat dostępnej oferty edukacyjnej szkoleniowej skierowanej do osób niepełnosprawnych 2. Realizacja wspólnych przedsięwzięć.	PUP, PCPR, TCEZ, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, media, GOPS, Starostwo Powiatowe	praca ciągła

Cel szczegółowy nr 2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji
1. Popularyzacja aktywnych form aktywności społecznej poprzez stwarzanie możliwości pełnego udziału w życiu kulturalnym, sporcie, rekreacji i turystyce osób niepełnosprawnych	1. Organizowanie imprez kulturalnych, sportowych i innych; 2. Organizowanie wystaw twórczości artystycznej osób niepełnosprawnych; 3. Rozwój aktywności osób niepełnosprawnych poprzez wyjazdy i wycieczki.	pełnomocnicy ds. osób niepełnosprawnych GOPS, PCPR, media placówki edukacyjne, DPS, Media, OsiR, , domy kultury, organizacje pozarządowe, -ZAZ, WTZ, ŚDS	praca ciągła
2. Upowszechnianie znaczenia organizacji pozarządowych w badaniu i zaspokajaniu potrzeb osób niepełnosprawnych, wspieranie ich inicjatyw.	1. „popularyzowanie pracy organizacji pozarządowych działających dla dobra osób niepełnosprawnych 2. aktywna współpraca organizacji i instytucji publicznych w środowisku lokalnym	media, pełnomocnicy ds. osób niepełnosprawnych GOPS, PCPR, placówki edukacyjne, DPS, media, OsiR, , domy kultury, WTZ, ZAZ, ŚDS, organizacje pozarządowe	praca ciągła
3. Popularyzowanie wiedzy o możliwościach uzyskania dofinansowania ze środków PFRON i innych programów	1. prowadzenie akcji informacyjnych wśród osób niepełnosprawnych o możliwości uzyskania wsparcia 2. dystrybucja ulotek; 3. Prelekcje na temat zadań PFRON na terenie powiatu, np. w zakładach pracy, spotkania z organizacjami pozarządowymi,	PCPR, OPS, media, organizacje pozarządowe, pełnomocnicy ds. osób niepełnosprawnych	praca ciągła

Cel szczegółowy nr 3. Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci niepełnosprawnych

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji
1. Wczesne rozpoznawanie zaburzeń oraz podejmowanie działań w zakresie wspierania rozwoju	- popularyzowanie znaczenia istoty wczesnej interwencji i jej wpływu na proces rehabilitacji; - poradnictwo specjalistyczne; - udzielania informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w zakresie wspomaganie rozwoju dziecka, - organizowanie pogadek dla rodziców, nauczycieli, wychowawców itp. traktujących o potrzebach i możliwościach rozwojowych dzieci niepełnosprawnych	placówki edukacyjne, służba zdrowia, media, organizacje pozarządowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, PCPR, OPS	praca ciągła
2. Przygotowanie rodziny do pełnienia swojej roli w sytuacji przyjscia na świat dziecka niepełnosprawnego	- podjęcie działań na rzecz niesienia pomocy rodzinom zakresie: - postępowania i pielęgnacji we wczesnym okresie życia - informowanie o możliwościach rozwojowych dziecka, diagnoza - niesienie pomocy socjalnej, psychologicznej, pedagogicznej i medycznej w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju oraz przekazywanie wiedzy traktującej o możliwościach stymulowania rozwoju dziecka	Służba zdrowia, specjalist. placówki służby zdrowia Poradnia Psychol – Pedag., GOPS, PCPR , wolontariat, WTZ, organizacje pozarządowe	praca ciągła
3. zwiększenie możliwości uzyskania wsparcia	systematyczne sporządzanie diagnoz na bazie orzecznictwa psychologiczno – pedagogicznego i medycznego	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, służba zdrowia, Powiatowy	praca ciągła

	2. Orzekanie o niepełnosprawności 3. udzielanie dofinansowania ze środków PFRON przez PCPR,	Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, PCPR	
4. Umożliwianie dziecku niepełnosprawnemu kontaktów z grupą rówieśniczą	1. umożliwienie dzieciom niepełnosprawnym kształcenia i wychowania razem z pełnosprawnymi rówieśnikami w przedszkolnych grupach integracyjnych	Placówki edukacyjne, klubiki dziecięce, PCPR, przedszkola, organizacje pozarządowe, ops-y, Wolontariusze, Poradnia	praca ciągła
5. Przygotowanie dziecka niepełnosprawnego do podjęcia przez nie obowiązku szkolnego w najkorzystniejszych dla niego warunkach	1. kwalifikowanie dziecka niepełnosprawnego na podstawie wielodyscyplinarnej diagnozy do kształcenia integracyjnego lub specjalnego 2. wskazywanie rodzicom optymalnych możliwości kształcenia dziecka niepełnosprawnego w odpowiedniej dla niego placówce edukacyjnej.	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna	praca ciągła

Cel szczegółowy nr 4. Wyrównywanie szans w zakresie edukacji

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji
1. Podjęcie działań w zakresie podnoszenia poziomu świadomości dzieci i młodzieży na temat ich niepełnosprawnych rówieśników, praw, potrzeb i wkładu w życie społeczne	1. organizowanie pogadań dotyczących dzieci niepełnosprawnych, realizowanych we wszystkich typach placówek edukacyjnych na terenie powiatu tucholskiego	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe	praca ciągła
2. Orzekanie i kwalifikowanie do kształcenia specjalnego i integracyjnego oparte na potencjale możliwości dziecka	1. systematyczne dokonywanie wielodyscyplinarnej diagnozy dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością wskazującej na potencjał rozwojowy i mocne strony 2. inspirowanie nauczycieli i wychowawców pracujących z dziećmi specjalnej troski do tworzenia programów autorskich 3. tworzenie warunków do zaspokajania podstawowych potrzeb uczniów specjalnej troski w zakresie specjalistycznej opieki medycznej oraz zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny i pomocniczy	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Służba zdrowia, PCPR, GOPS, placówki edukacyjne	praca ciągła
3. Wspieranie inicjatyw związanych z organizowaniem imprez sportowych, rekreacyjnych i	1. organizacja imprez sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych dla dzieci specjalnej troski z powiatu tucholskiego w wieku 3 – 18 lat 2. wspomaganie rodzin dzieci z	Starostwo Powiatowe, GOPS, organizacje pozarządowe,	praca ciągła

kulturalnych dla dzieci z niepełnosprawnością	niepełnosprawnością w zakresie pomocy społecznej, korzystania z turnusów rehabilitacyjnych, sanatoriów oraz możliwości uzyskania sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego 3. utworzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjno – ortopedycznego	PCPR, OPS Placówki edukacyjne	
4. Podnoszenie wiedzy nauczycieli i wychowawców w zakresie pedagogiki specjalnej oraz metod pracy z dziećmi specjalnej troski	1. organizowanie szkoleń nauczycieli i innych osób zajmujących się pracą z dziećmi z niepełnosprawnością	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Starostwo Powiatowe	praca ciągła

Cel szczegółowy nr 5. Organizowanie różnych form wspierania rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji
1. Diagnozowanie potrzeb rodzin osób niepełnosprawnych	1. przeprowadzanie wywiadów w środowisku lokalnym oraz poza nim	OPS, PCPR, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna, placówki edukacyjne	praca ciągła
2. Objęcie rodzin pomocą	1. udzielanie poradnictwa specjalistycznego 2. wspieranie samodzielności rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną 3. inicjowanie tworzenia grup wsparcia 4. dofinansowania ze środków PFRON 5. udzielanie specjalistycznych usług opiekuńczych, pracy socjalnej	PCPR, OPS-y organizacje pozarządowe, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna, wolontariat, media, placówki edukacyjne	praca ciągła
3. Organizowanie różnych form wypoczynku dla rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną, mające na celu poprawę ich sprawności	1. kierowanie osób niepełnosprawnych z opiekunem na turnusy rehabilitacyjne względnie do sanatorium 2. organizowanie wycieczek oraz imprez integracyjnych	PCPR, MOPS, GOPS, służba zdrowia, organizacje pozarządowe, wolontariat, media	praca ciągła
4. Poprawa dostępności budynków,	1. Likwidacja barier architektonicznych, technicznych dla osób indywidualnych w ramach środków PFRON 2. dokonywanie przeglądu	Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego	praca ciągła

	obiektów użyteczności publicznej na terenie powiatu i ustalenie obiektów nie dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych 3. zalecanie placówkom użyteczności publicznej dostosowanie ich obiektów do możliwości swobodnego korzystania z nich przez osoby niepełnosprawne		
--	---	--	--

Oczekiwane efekty programu

- I. Zapobieganie marginalizacji osób niepełnosprawnych.
- II. Zwiększenie znajomości problemów osób niepełnosprawnych wśród społeczności lokalnej, sąsiadów, znajomych, władz samorządowych.
- III. Ułatwienie osobom niepełnosprawnym samodzielnego funkcjonowania.
- IV. Zwiększenie dostępu do obiektów użyteczności publicznej.
- V. Podniesienie akceptacji społecznej wobec osób niepełnosprawnych.
- VI. Ułatwienie dostępu do rehabilitacji.
- VII. Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym oraz poprawienie sytuacji materialnej osób zdolnych do pracy poprzez aktywizację zawodową.

6. Źródła finansowania Programu

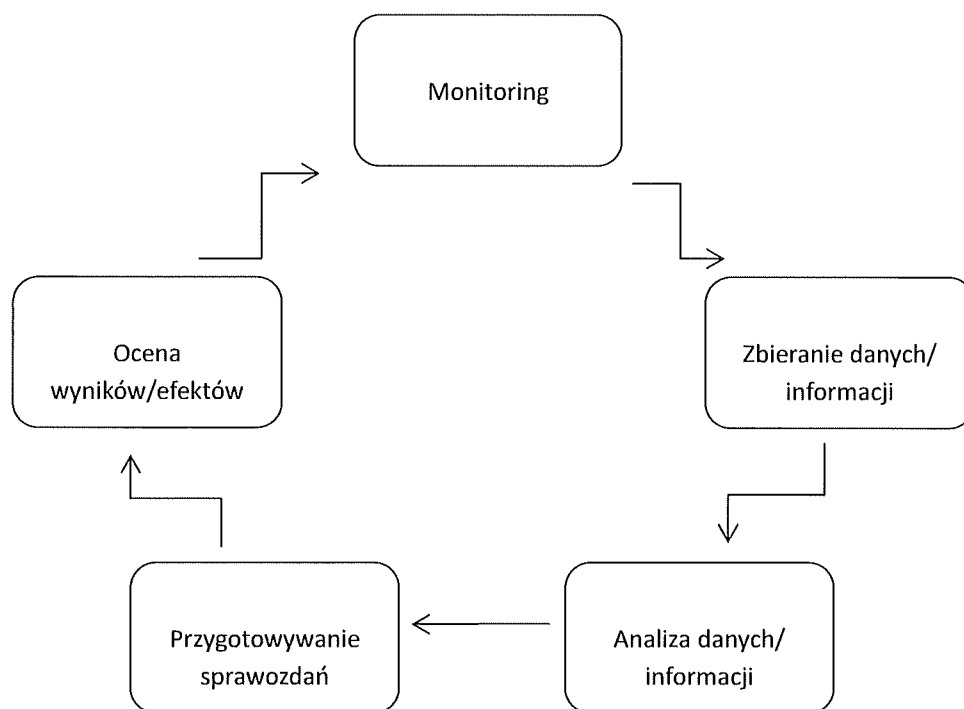
- a) budżet powiatu,
- b) budżety gmin,
- c) środki pozabudżetowe, m. in. Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Pracy,
- d) środki Europejskiego Funduszu Społecznego i innych funduszy Unii Europejskiej,
- e) sponsorzy
- f) inne, np. środki pozyskiwane przez organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne

7. Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja będą polegały na badaniu oraz analizie stopnia realizacji Programu i osiągania zakładanych rezultatów.

Monitoring działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie tucholskim na lata 2015-2020 polegać będzie na systematycznej ocenie realizowanych działań i obserwacji zmian. Program pozwoli na ocenę wyników i dostarczy informacji na temat skuteczności podejmowanych zadań na rzecz osób niepełnosprawnych. Monitoring obejmował będzie działania takie jak systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji celów strategicznych. Do końca I półrocza następnego roku zostanie przygotowane roczne sprawozdanie z realizacji Programu za rok poprzedni. Będzie ono opracowane na podstawie sprawozdań częściowych złożonych koordynatorowi przez wykonawców Programu. Sprawozdanie pokaże zadania wykonane przy realizacji poszczególnych celów oraz określi na podstawie mierników, jakie efekty zostały osiągnięte. Po zapoznaniu się z treścią sprawozdania z realizacji Programu przez Powiatową Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych przy Staroście Tucholskim zostanie ono przedstawione na sesji Rady Powiatu. Nadzór nad całością działań prowadzony będzie przez Starostę Tucholskiego przy współudziale Kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi.

Uproszczony schemat monitoringu wygląda następująco:

Podsumowanie

Wdrożenie w życie zadań wyznaczonych niniejszym Programem uzależnione będzie od wielu czynników, zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych. Niewątpliwie duże znaczenie będzie tu miała aktywność i zaangażowanie podmiotów realizujących oraz umiejętność wykorzystania istniejącego potencjału. W całym okresie funkcjonowania Programu wszystkie wynikające z niego działania poddawane będą nadzorowi i ocenie. Prowadzenie ewaluacji jest konieczne ze względu na możliwość pojawienia się nowych okoliczności i problemów, których nie można było przewidzieć i zaplanować podczas opracowywania Programu i które należy wziąć pod uwagę w trakcie jego trwania. Chodzi o to, aby zrealizować planowane przedsięwzięcia i na bieżąco weryfikować założenia, cele i sposoby ich osiągania. Program ma charakter otwarty zarówno w zakresie merytorycznym, jak i czasowym, i w każdym czasie – jeśli zajdzie taka potrzeba - może być uzupełniany i zmieniany. Monitoring powinien umożliwić odpowiedzi na pytania o skuteczność, efektywność i poziom realizacji Programu. Dane do monitoringu pozyskiwane będą od podmiotów odpowiedzialnych za wykonywanie poszczególnych zadań i w formie zbiorczego, corocznego sprawozdania. Program wyznacza zadania do realizacji oraz wskazuje instytucje które poczynią wszelkie starania zmierzające do polepszenia warunków życia osób niepełnosprawnych. Koordynacja działań podmiotów skutkować będzie ofertą wsparcia, zwiększeniem otwartości na problemy wynikające z niepełnosprawności. Koordynatorem jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi.

PRZEWODNICZĄCA RADY

Małgorzata Oller